

Táborkrónika 2005

Ágasvár '05

Ismét eltelt egy év, ismét sor került az Ágasvári Ifjúsági Táborra a gyönyörű mátrai környezetben. A már jól ismert, de egyesek számára még új útvonalon bevettük az Ágasvári Turistaházat.

Mi a jelentős távolságra és a vinni kívánt felszerelés mennyiségére való tekintettel kocsival utaztunk át az országon, hogy utána a mátrai szerpentinekkel és a még mindig nem hétköznapi autónak való erdészeti úttal kezdetét vegye egy hét, ami egy évben csak egyszer van, de újra és újra maradandó élményekkel gazdagít minket.

Mire benépesedett a táborhely, beborult, és a megnyitó az eső miatt már az étkezőben zajlott. Szerencse, hogy előre tudtunk az esőről, és eleve úgy pakoltunk. Voltak, akik nem tudták, vagy csak később érkeztek, ők megtapasztalták, milyen esőben sátrat állítani...

Még az első nap este lezajlott egy előadás, Kulin György élete és munkássága címmel, Mizser Attila tolmácsolásában. Utána megnéztük a Hobbym: a csillagos ég c. filmet, ami a szomorú időjárás ellenére mindenkit jókedvre derített. Az első éjjel vastag felhők telepedtek a táborra, így a nehéz, párás levegő ideális körülményeket teremtett egy kis játékhoz. Egy távcső kihuzatába vakuzva egy gyakorlatilag párhuzamos fénynyalábot nyerünk, a vaku teljes fénytéljesítményével. Ezzel aztán nagyon messzire „ellőtünk”, hol a szomszédos hegyoldal villantottuk meg, hol a felhők alját. Aztán valaki kitalálta: „Írjuk fényképre fénnel az MCSE-t!” Elég nehéz volt ezt a négy betűt tükörképben leírni úgy, hogy minden jó legyen. Éjfél tájt aztán meguntuk a sok játékot és elindultunk aludni.

Másnap reggel frissen ébredtünk, és néztük az ablakból, hogy vonulnak a pá-

rafelhők a völgyben és a réten. Kint minden vizes volt, szitált az eső egész délelőtt. Második napunk a Mars témakörében telt, Boros-Oláh Mónika „Két kicsi robot” marsi munkájáról beszélt, Kereszturi Ákos „Marsi tájakon” járt, Horvai Ferenc egy emberes marsküldetés megvalósíthatóságáról és terveiről tartott előadást. A műholdképek alapján „észlelőbarát” éjszaka közeledett, és ezt erősítette, hogy délutánra a Nap is kisütött. Fő üstökösészlelőnk és kisbolygósunk, Sárnecky Krisztián egy előadás keretében ismertette, hogyan érdemes észlelni egy üstökösöt. A friss tudást az elkövetkezendő napokban „meglőtt” Tempel 1-üstökösön tesztelhetjük. Észlelési segédletként kaptunk egy keresőtérképet is. De aznap nem is próbáltam megkeresni, mert északon és délen felhősávok kóvályogtak, csak zenit körül volt jó ég. Közben néha elkullogott előttünk egy felhő, ezért a távcsövet ki se nagyon bontottam, hátha jön egy zápor. Viszont jó binoklis és báméskodó ég volt. Tepiék meteorozni is szerettek volna, de technikai okokból ez nem valósult meg. Tepi reszortja volt még az „iridium-híradó” néhány tényleg látványos tünémményel.

A harmadik napot a reggeli után össznépi napészleléssel kezdjük, ami délutánig, a felhők megjelenéséig elhúzódott. A napfoltminimum ellenére több napfoltcsoport is szépen látszott, egyiket macinak, másikat páviáncsaládnak neveztük el. Szánthó Lajos elhozott egy Coronado PST-t, amivel mindenkit lenyűgözött, sokan csak „a csoda” névvel illették, hála a nem mindennapi látványnak, amit a Nap állandóan változó H α -képe biztosít. Sajnos a délutánra tervezett Tepi-túra némi késést szenvedett, mert időközben váratlanul eleredt az eső, de fél óra múlva már ismét sütött a nap. Útközben is-

mét elkapta a vállalkozókat egy zivatar, de a Csörgő-patak medrében ez nem jelentett plusz elázást... Éjjel azonban nagyon jó lett az ég, és mindenki elkezdte keresgélni az üstökösöt, hogy lássa milyen volt, mielőtt belelövik a szondát.

A negyedik nap fél órával korábban ébresztettek minket, egy buszos kirándulás volt a napi program Nógrád megye csillagászati nevezetességeivel. Először egy hosszabb buszozás után megkoszorúztuk a Podmaniczky család emlékművét, majd további buszozás után a bánki Tó-strandon pihentük ki magunkat. Utána tiszteletünket tettük a '86-os Halley-üstökös emlékművénel, majd elbuszoztunk a hollókői ófaluhoz. Néhanyan belülről is megtekintettük a várat. A fárasztó túra után gyönyörű, felhőtlen éjszaka következett, meg kellett hát nézni a délelőtt „meglékelt” Tempel 1-üstökösöt. Jó szolgálatot tettek a kiosztott keresőtérképek, könnyedén sikerült megtalálni a már határozott látványt nyújtó, erősen felfényesedett kométát. Az üstökös vadászat után össznépi mindent-észlelés következett, jellegzetes hangulattal. Az általában nyugodt Mátra csendjét ilyen kiáltások törték meg: „M11 nálam!”, „Nálam is!”, „Nálam meg M-sok!”, „Az nem baj,, táávcsőhasználat és égismeret kezdőknek és haladóknak Kiss Lacinál!!!!”, „Már csak háárom perc az Irííidiumig!”

Az ötödik nap ismét szép napos reggelre ébredtünk, néhány kósza felhővel. Neki is álltunk reggeli után Napot fotózni. Még éppen felismerhetőek voltak a két nappal korábbi alakzatok. Sajnos délutánra megérkeztek az első gyanús felhők, és megpillantottuk a horizonton a szürke, nehéz valóságot. Mint amikor megindul a hangyaboly, úgy szaladgáltak az emberek mindenféle eső elől menekítendő dologgal a kezükben.

A piszkés-tetői kirándulás reggelén nagyon sűrű, szitáló köd várt – és egy

Az 1 m-es távcső kupolájában: Tóth Imre az éjszaka készült felvételeket ismereti

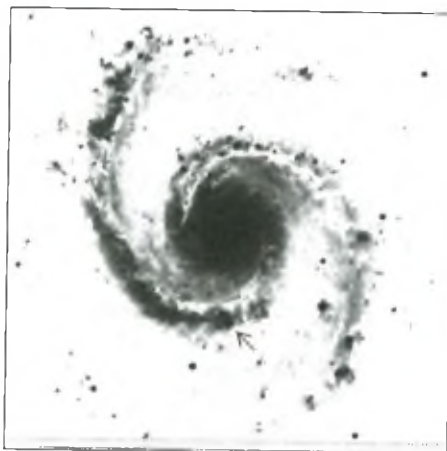
meglepetés. A távcsöves sátram aljában a nehezebb tárgyak körül ujjnyi víz állt! Levizsgázott a vadonatúj sátor... A száraz, párától még megkímélt távcsőtakaró rongyok olyan becsületesen megszívták magukat vízzel, hogy ha nem tettem volna be őket, ki tudja, mi nem úszott volna még. Álltak a vízben az ellensúlyok (azóta kis vörös rozsdacsírák éktelenkednek rajtuk...), az akkumulátor, a szünetmentes táp – még rágondolni is rossz... Reggeli erőforrásnak egy jó adag meleg tejeskávét kaptunk sütivel, fel is tankoltunk belőle. Másfél órányi, pihenővel megszakított séta után felértünk az obszervatóriumba, és körbevezettek a nagy távcsövek körül. Az 1 méteres távcső a puszta méreteivel és „apró” okulároldali kiegészítőivel egyszerűen lenyűgöző, főleg, hogy vendéglátónk, Tóth Imre még néhány egyéb érdekességet elmesélt róla, és megmutatta a távcsővel készült felvételt az M51 szupernóvájáról. Hasonló élményekben volt részünk a 60 cm-es Schmidt-távcsőnél, ahol Szécsényi-Nagy Gábor kalauzolt bennünket. Piszkés-tetői látogatásunkkor 10 fokot mutatott a hőmérő. Hazafelé menet kicsapódott a pára ruhadarabjainkra és végig nedves, füves ösvényeken caplattunk. De jó volt, kellemes érzéssel töltött el minket az ország legnagyobb távcsöveinek lát-

ványa, és a túra se volt utolsó. Estére se tisztult ki, ezért Kiss Laci élvezetes előadását hallgattuk Csillagrobbanások szépségei címmel, majd a generátor megállása után a sötétben néhányan magunk között vicceselő estét tartottunk.

Hetedikén, az utolsó teljes napon még egyszer megmásztuk Ágasvár csúcsát a Newton-szikla útba ejtésével, majd a turistaház falát. Délután Rózsika (Rózsa Ferenc) egy gyakorlati előadást tartott a távcsőjuszítózásról és egyéb távcsőtechnikai kérdéseket válaszolt meg, majd párhuzamosította a jelenlévő és a sort is kívárni tudó egyének binokulárjait. Naplementére aztán elmentünk a Fotonrétre, gyönyörű látványban volt részünk! Szép fátyolfelhő-maszatok narancsvörös háttérvilágításban – szinte leírhatatlan! Mire kicsit sötétebb lett, előtűnt a Vénusz, mellette a tőle már távolodó Merkúrral. Visszafelé az erdőn keresztül a földön megannyi kis zöld csillag fénylett – nem, nem hullócsillagok, szentjánosbogarak! Gyenge idegzetűek előtt legalább egy hónappal ne nézzenek horrorfilmet! A szürkületi felhőfoszlányok ellenére újra megmutatta jó egét Ágasvár! Hömpölyög Tejút, fényszennyezés alig. Az éjjel egy nagy, élményekben gazdag észlelésben folytatódott, majd észrevétlenül megkezdődött a következő nap, alvás nélkül, beszélgetéssel és napfelkeltenézéssel.

Eljött hát az utolsó nap! Mindenki pakol, rendezkedik. Készült pár csoportkép, utána érzékeny búcsú az ottmaradóktól, megpakolták az UAZ-t a csomagokkal és gyalog elindultak az állomásra. Még maradtam kicsit, értem később jöttek.

Utolsó körkép a réten: Néhány sátor, előtte kempingszékeken ücsörgő, beszélgető emberek, kisárgult sátornyomok a fűben, kör alakú kitaposások a távcsövek körül – sajnos nem volt sok ilyen nyom, de az enyém már majdnem sárosra sike-

Az M51 szupernóvája, az SN 2005cs. Tóth Imre felvétele a piszkés-tetői 1 m-es távcsővel készült

rült a négy átészlelt éjszaka és a két nap-észlelés alatt.

Mindent egybevetve jó volt ez az egy hét. A szervezésért, az előadásokért, az ellátásért nagy dicséret jár, finom, bőséges volt az élelmezésünk, egyetlen apró szálla volt a nyitó nélküli konzerv kirándulásra, de azt már el is felejtettük! A generátor szakaszos működése is elnézhető volt, jutott mindig elég áram az akkumulátorok feltöltésére, és este mindig vittünk magunkkal zseblámpát. A jó hegyi ég ismételten kárpótolt minket a néhány kényelmetlenségért, de az időjárás lehetett volna kedvezőbb is. A legfontosabb, hogy ismét sokat tanultunk egymástól, megosztottuk tapasztalatainkat, számunkra új objektumokat észleltünk és közben jól éreztük magunkat. Ez az egésznek a lényege!

BEZÁK TIBOR

A rendezvény támogatói: Oktatási Minisztérium, dr. Kiss László, Távcső Szolgáltató Kft. és Varga Róbert

Noé bárkája a Bükkben – avagy miért jó táborozni?

Igazi ős volt, amikor elindultam Szegedről Szentlélek felé. Egy amatőr csillagász számára ez a fajta időjárás felér egy katasztrófával! Zuhogó eső az ország egész területén, elkeserítő meteorológiai előrejelzések. Hosszú hetek tervezgetése, a műszerek rendszerezése, csomagolása, a szabadság kollégákkal-főnökkel való egyeztetése most mind-mind hiábavalónak tűnt. De nem lenne amatőr csillagász az, aki egyszer elhatározott valamit, és egy ilyen hidegfrontocska el tudná tántorítani. Tehát irány Szentlélek!

A közel 4 órás, könnyűnek nem mondható utazás után bekanyarodva a Szentléleki Turistapark kapuján, a csontig kopott ablaktörlőt kikapcsolva, nem fogadott igazán kellemes látvány. A korábbi években megszokott madárdalos, derült egész Bükk-fennsík képe megváltozott: latyakos, esős, felhőben úszó táborkép fogadott. De sebj! Irány a dombtető, a már bejaratott sátorhely – nyugalmas éjszakai megfigyelőhely, távolabb a nyüzsgőbb tábori élettől –, az esőszünet kihasználása egy gyors pakolás, sátorverés erejéig, azután indulás a közeli faház menedéket nyújtó terasza alá. Szerencsére a hasonszőrű „örültek” már megérkeztek Szentlélekre, így a botor módon behűtött sörök becserélhetők lélekemelő kisüstitre. Egy gyors „konzerv ebéd”, s máris lehet keresni a régen látott ismerősöket.

Miután megvitattuk, milyen egy ócska időjárás szerencsésletti az MTT 2005 táborozót, máris megkezdődött a klasszikus filmetűd utánérzése: *Tábornyitó az esőben*. Mindenfelé esőkabátok, gumicsizmák: az előrelátók a távcsövek mellé ezeket is bepakolták. Meglepő módon mindenki bizakodott – igazolva az ősi kínai mondást, mely szerint nem eshet minden nap

–, és meggyőző reménykedéssel állították „Holnap már lesz egy kis egünk is!”.

A korábbi években az észlelőretn gombamód elszaporodott mechanikák és távcsövek eső okozta hiánya, valamint a kérlelhetetlen égi áldás a táborozókat behajtotta a rendezvénysátorba, ahol egymást követték az igazán érdekes, színvonalas, tartalmas előadások. Kulin Gyurka bácsi bölcs mosolyának árnyékában kaptak mikrofont az amatőrretn jeles személyiségei, magán-csillagvizsgálók üzemeltetői, új technikák avatott szakértői, szakcsillagászok, távcsőkereskedők. A nem hivatalos és nem megtörtént szavazás alapján a *Tábori mozi* kínálatában az *Orha Zoltán* szerkesztette Kulin-émlékfilm, és *Karácsony Sándor* Polaris-filmje vitte el az „Aranyokulárt”.

Az elmaradhatatlan *Amatőrmozgalom egy éve* és az *Asztrofotó-show* keretezte programban *Orha Zoltán* csillagászati médiakurza nyitotta a sort. A hallottak alapján mindenki számára kiderülhetett, hogy a csillagászat témájában se értenek semmihez a média toll-, kamera- és mikrofonforgatói. *Szabó Sándor* 2006-os napfogyatkozás-invítálója egy rövid időre felidézte bennünk az 1999-es augusztusi élményeket, amit *Sárnecky Krisztián* – a tőle megszokott, publikus hangvételű – *Deep Impact*-je követett. *Braskó Sándor* a CCD-mozaikfelvételek rejtelmeibe avatta be a lelkesen kitértő hallgatóságot. A pénteki napot *id. és ifj. Szendrői Gábor* Gencsapáti amatőr csillagász-szívfájdító magán-csillagvizsgálójának bemutatása zárta; bárcsak mindannyiunk kertjében lehetne egy-egy ilyen obszervatórium...

A szombati reggelre feloszló felhőzet és a nyári nap melengető sugarai kinyitogatták a távcsöveket eddig szorosan záró dobozokat, s mint eső után a gomba, egyre több távcső és mechanika jelent meg az észlelőretn lassan száradó fűvén. Az első „fecskék” között a 25x100-as SkyMaster óriásbinokulár mellett a

home-made mini Cassegrain megjelenését is osztatlan siker követte. De a Coronado naptávcső mögött is jó néhány érdeklődő sorjázott: a kitakarás nélkül látható, percről percre változó napkitörések élménye sokakat lenyűgözött.

A jobb híján földi célpontokra és a Napra szegezett távcsövek lassan-lassan felöltötték észlelő-felszerelésüket várva az áhított „jőgeget”. Kiváló alkalom nyílt a napfelszín megfigyelésére különböző távcsövekkel, kezdve a már említett Coronadótól a számtalan gyári és saját készítésű napfóliás newtonokon és refraktorokon keresztül a Herschel-prizmás Makszutov–Cassegrain-ig, és a „borotvapenge-rés” spektroszkópig.

A rendezvénysátorban mindeközben a hazai távcsőforgalmazók képviselői mutathatták be szolgáltatásaikat. A 90-es évek közepéig jellemző, távcsövekre is kiterjedő hiánygazdálkodást már évek óta feledtető egészséges konkurencia kínálatára már csak szerény pénztárcánk kongó üressége vethet némi árnyékot. Azért az égkarcoló kínai üvegholmik és a processzoragyú gyári csodák között még mindig megtalálhattuk a Trabant-kormánymű tengelyes fa-Newton és a nagy műgonddal elkészített, 70/2800-as összehajtott fényúttal rendelkező motorizált ekvatoriális platformra szerelt (leánykori nevén *pajtaajtós*) refraktort, valamint az extranyitott, tubustalan alumínium-Newton is, dicsérve a leleményes hazai amatőrök soha el nem fogó építési-átalakítási munkáját. Örvendetes módon az egy négyzetméter száradó fűre jutó távcsövek száma is ugrás-szerűen növekedések indult. Érdekes és megszokott megoldások, a praktikus kiégésítő bőséges tárházát mutatta az észlelőrért, előrevetítve az éjszakai csodálatos észlelés lehetőségét. Ekkor már bocsánatos bűnnek számított, ha valaki a rendezvénysátor hűs levegője helyett a távcsőszemlélést választotta. Mintha Noé

galambok helyett távcsöveket küldött volna ki bárkájáról, amelyek szárazra jutva azonnal lerázták magukról az utolsó vízcseppeket is és szaporodásnak, sokasodásnak indultak. A mechanikákról sorra lekerültek a „nájlonzacsik”, és az esővédők helyét büszkén foglalták el a csiszolt-görbített-lyukasztott üvegfelületeket rejtő csövek.

Mindezen örvendetes események ellenére a *Hegedüs Tibor* által moderált *MCSE-fórum* vitadélelőttjét és *Horváth Tibor hegyhátsági csillagvizsgáló* bemutatóját is számottevő érdeklődő követte figyelemmel. A hagyományos *csportkép* elkészültét már közel 200 érdeklődő ülte-állta-nyüzsögte végig, hogy a kötelező fényképek elkészültét követően átvonulhasson az *asztrobazár* piacterére, ahol kisebb-nagyobb üzletek köttettek a hónapvégi pénztárcázáró anyagi keretek által megszorítva.

Az esti felhőlyukakon kikandikáló Jupiter még vethetett egy pillantást a mesés keleti távcsőgyártókról beszámoló *Szabó Sándor* hallgatóságára és a reá szegeződő számtalan tubusra, majd végleg elmerült a Bükk párát pőfékelő erdőhátterében. És ekkor, mintegy varázstsítésre soha nem látott számban felszikkasztak a csillagok, kikergetve a tábori mozi utolsó előadásán ücsörgőket is a csodaég alá. Mechanikák forogtak, finommozgató kerekek surrogtak, okulárok cserélődtek az augusztus végi szórványmeteorok felvillanását kísérő kiáltásoktól övezve. Bárcsak több ilyen egünk lehetett volna!

A vasárnap hajnali pára már csendes táborot talált. Az előző éjjel „kiészletl” amatőrjei sátraik mélyén szunnyadtak; talán álmodtak is egy olyan táborról, ahol felhő csak annyi van, mint békán a toll, esőről csak annyit hallani, mint a Góbi-sivatagban, a határmagnitúdó tényleg határos Mauna Kea egével, s a NASA nekünk adta a Halley-teleszkópot örökös használatra...

Sajnos a 2005-ös Meteor Távcsöves Találkozó nem ilyenre sikeredett. A két-napos esőzés, a nem túl otthonos körülmények bizonyára rányomták bélyegüket a táborozók lelkére, hiszen az MCSE internetes vendégkönyvében a hozzászólások – tábori értékelésként – szinte csak az étel minőségéről, a fű vízesességéről, a tusoló elégtelenségéről, a kiszolgálást végzők hozzá nem értéséről tanúskodtak. Azonban bizonyos, hogy nem szabadulnak el az indulatok az ideai tábor értékelésekor, ha az időjárás kedvezőbbben alakul. De az a hangulat – ami egy valódi, táborozó amatőrcsillagász igazi jellemzője – ebből a bejegyzésből látható: „Szerintem több szót nem érdemel az igénytelen szolgáltatás. Szép volt MCSE! Köszönet a színvonalas előadásokért!

Bennem pedig ismét felsejlett a valamikori úttörő- és KISZ-táborok zsebkenő-lobogató búcsúzása: Viszlát, jövőre, veletek, *lehet, hogy nem* ugyanitt... De találkozni kell, táborozni kell, meg kell mutatnunk egymásnak távcsöveinket, meg kell hallgatnunk az előadásokat, bármilyenek is legyenek a körülmények, hiszen erről is szól a amatőrélet, erről is szól a Magyar Csillagászati Egyesület.

Kulin Gyurka bácsi pedig nemcsak a rendezvénysátor faláról, hanem égi obszervatóriumában továbbra is bölcs mosollyal szemléli mindazt, amit oly sok éven át, tengernyi munkával életre hívott: eljutott a csillagászat most már valóban mindenkihez...

ILLÉS TIBOR

A 2001–2005. évi tábori képanyag: www.tavcsoalmanach.hu

A rendezvény támogatói: AstroTech, Makszutov.hu, Távcső Diszkont, Távcső Szolgáltató

V. Kiskun–Neptunusz tábor

A hazai csillagászati rendezvények sorában egyre nagyobb népszerűségnek örvend az immáron ötödik alkalommal is az MCSE Kiskun Csoport és a Neptunusz Amatőrcsillagász Kör által megrendezett észlelőtábor. A tábor meglehetősen szép környezetben fekszik a Solthoz tartozó, jól megközelíthető Teleki Kastélyszálló parkjában. A kastélypark területe lehetőséget ad a sátrak felállítására, különféle programok lebonyolítására, ezen kívül még sportolási- és fürdőzési lehetőséget is nyújt, de egy Duna-parti sétára is el lehet menni, hiszen Magyarország legnagyobb folyója a tábortól néhány száz méterre folyik.

Az ideai tábor hivatalosan augusztus 11-én, csütörtökön vette kezdetét, de néhányan már hétfőn kimentek a kastély parkjába. Szinte az egész országból érkeztek résztvevők. Jelen voltak a

„kiskunok” Dunavecseről, Fülöpszállásról, Hartáról, Izsákról, Kecskemétről (köztük E. Kovács Zoltán és Papp Sándor), Kiskőrösről és Soltról, valamint szokás szerint jöttek diákok a megyeszékhelyről, a dunaujvárosi Ferenczi Béla, Romhányi Attila és Zseli József, a pécsi Keszthelyi család sem maradt otthon, ellátogatott hozzánk Berente Béla Kocsérról, Bozsoky János Kaposvárról, Marton Géza, Már András Péter és Szarka Levente Budapestről, sőt Szabadkáról is érkezett táborozó. A rendezvényt meglátogatta továbbá Mizser Attila, az MCSE főtáboros.

Délután, Benkovics Zoltán megnyitóját követően Rezsabek Nándor tartott előadást „Csillagászati motívumok a hartai svábok népművészetében” címmel, majd Bozsoky János beszélt a mély-ég objektumok megfigyeléséről és rajzolásáról, utána pedig megtekintettük rajzait, amelyek kivétel nélkül mindenkit lenyű-

göztek. Ezek után vacsora következett, majd beszélgetések, szakmai tárgyú megbeszélések folytak, ugyanis az időjárás nem kedvezett nekünk, az ég befelhősödött, de legalább a hangulat derűs maradt. A kitartóbbak éjfélig fent maradtak, de ekkor már az eső is elkezdett esni.

Másnap is folytatódott a borongós-esős idő, de végül – igaz, csak rövid időre – kisütött a Nap. Elkezdődött Bozsoky János vezetésével a tükörcsiszolás, egy olyan program, amely az ilyen észlelőtáborokban ritkaságnak számít! Igaz, csak két vállalkozó szellemű résztvevő volt, de erősítette a csapatot Berente Béla is, aki nemcsak csillagászati témájú felvételeivel, hanem tükörcsiszoló tudásával is lenyűgözte a résztvevőket. A tábor ideje alatt Jani vezette be a két tükörcsiszólót a távcsőtükör-készítés rejtelmeibe. Az első, saját kezűleg csiszolt tükrük szinte etalonnak számító gömb lett, amelyen már csak egy keveset kellett alakítani a későbbiekben, hogy jó legyen a szinte önállóan készített 120/1200-as optikájuk. Ezen a napon Keszthelyi Sándor tartott előadást a csillagképekről és a csillagtérképekről. Este Keszthelyiné Sragner Márta mutatta be az „Az égbolt mindenkié” című emlékkötetet. Őt Zseli József követte, aki a CCD-kamera felépítéséről és annak használatáról beszélt, utána ízelítőt adott a jelenlevőknek csodálatos asztrofotóiból. Az esti programok után sokan megmártóztak a medencében, a parton maradtak pedig küzdöttek a szúnyogokkal. Az időjárás éjfélig azonban újra megghiúsította az észlelést. Kora hajnalban a kintlevők ujjongásaira lehetett ébredni: kitisztult az ég, és a Perseidák sem aludtak!

Szombaton az ifjabbak számháborúztak, fociztak. Dél előtt E. Kovács Zoltán érdekes előadása kötötte le a figyelmet, melyen az általános és a speciális relativitás elméletéből kaptunk ízelítőt. A kö-

zös ebédet szép, napsütéses időben fogyaszthattuk el, a derült ég miatt délutáni napészlelés sem maradt el, de a Napon csak néhány kisebb folt volt látható. Ez idő alatt az MCSE Kiskun Csoport tisztújító csoportgyűlése zajlott le. Ezt követően egy autós kirándulás keretében megtekintettük a dunaföldvári várat, és egy fagyizónál is megálltunk – a napos időben mindenkinek jólesett egy kis hűsítő fagyfalt. Visszaérkezésünk után Mizser Attila egy nagy népszerűségnek örvendő mini asztrobazárt nyitott meg, majd Papp Sándor „mesélt” a kettőscsilagok távcsöves megfigyeléséről. Őt követte Marton Géza előadása, „Napórak Londonban” címmel. Aznap egy szép naplementét láthattunk, majd a teljesen kitisztuló ég alatt jó néhány binokli és nyolc távcső készülődött az égbolt meghódítására. Változatos volt a műszerpark: Newton, Dobson és SC is volt a kisebb-nagyobb refraktorok mellett. Balaton Lacival egy teljes egészében amatőr készítésű távcsővel észleltünk, de volt márkás, gyári „GoTo”-s (távírányítású automata) távcső is. A távcsövek mellett eleinte sok érdeklődő volt, majd a létszám az éjszaka előrehaladtával folyamatosan csökkent. Néhányan a nagyobb műszerekkel figyelték az ég objektumait, voltak, akik kifeküdtek meteorozni. Ezen az éjszakán láttuk a lenyugvó Holdat, a Jupiter felhősávjait és holdjait, a Marsot és számtalan mély-ég objektumot. Sok meteort figyeltünk meg: voltak köztük egészen aprók, de gyönyörködhetünk néhány tűzgömbben is, melyek narancssárgás, zöldes színben pompáztak.

Lassan eljött a vasárnap, a hazautazás napja. Dél előtt mindenki a nagysátor bontásában segített, ez egy hosszan tartó munka volt, de sokan voltunk, így aztán gyorsan, jó hangulatban telt az idő. Az ebéd elfogyasztása előtt Bozsoky János barátom tartott egy előadást, melynek témája a távcsőépítés volt. A nap máso-

dik felében elbúcsúztunk egymástól, s egyre kevesebben lettünk: lassan mindeki elindult haza.

Összegzésül: szombaton volt a „csúsidő” kb. 80 főt lehetett megszámlálni, ami nem kevés ember! Az időjárás nem mindig volt kedvező, de nem unatkoztunk, számtalan elfoglaltságot lehe-

tett találni, és hasznos ismereteket is szereztünk. Remélem, a jövő évi tábor legalább ennyire jó lesz, és bízom abban is, hogy egyre többen jövünk majd össze barátságokat kötni, ápolni, észlelni és kapcsolódni.

NÉMETH ZOLTÁN

Az első erdélyi csillagásztábor Zeteváralján

2005. augusztus 26–31. között Zeteváralján (Hargita megye, Románia) rendeztük meg az első erdélyi csillagásztábort. A tábor támogatói az Oktatási Minisztérium Határon Túli Magyarok Főosztálya, az Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság (EMT), és a Magyar Csillagászati Egyesület (MCSE). A tábor előkészítését, szervezését és vezetését Barabás Szende és Szenkovits Ferenc végezte.

A tábor a csillagászat iránt érdeklődő tanulók és diákok számára igyekezett lehetőséget teremteni a csillagászat alapjainak elsajátításához és az amatőr és hivatásos csillagászok munkájának megismeréséhez. Célkitűzések között szerepelt az erdélyi amatőrök találkozási lehetőségeinek megteremtése, az erdélyi amatőrmozgalom felélesztése és nem utolsósorban kapcsolatteremtés az erdélyi, a magyarországi és a felvidéki csillagászat iránt érdeklődő személyek és egyesületek között.

A táborra 50-en jelentkeztek, köztük középiskolás tanulók, egyetemi hallgatók, hazai, magyarországi és felvidéki hivatásos és amatőr csillagászok. A vendégkönyvben összesen 64 regisztrált résztvevő szerepel. A tábor rendszeres napi programja délelőtti, délutáni és kora esti csillagászati előadásokat, valamint késő éjszakába nyúló gyakorlati foglalkozásokat, távcsöves bemutatókat tartalmazott. Az előadók között szerepeltek

hazai, magyarországi és felvidéki amatőrök, összesen 16 előadás hangzott el, 13 előadó közreműködésével. A szakmai foglalkozásokat különböző szabadidős tevékenységek egészítették ki: sporttevékenységek (asztalitenisz, foci), gyalogtúra a zeteváraljai völgyzáró gáthoz és Zetevárához. Egy másik túra a Madarasi-Hargitára vezetett, ahol hajnalig tartó távcsöves, illetve szabadszemes észlelés zajlott.

Táborunkat vetélkedővel, majd ezt követően táborúttal zártuk. A vetélkedőn résztvevő diákok számára az elhangzott előadások alapján kérdéseket állítottunk össze, mindenkit díjaztunk az MCSE-től kapott különböző könyvekkel, kiadványokkal. Ezen kívül minden résztvevőnek emléklapot nyújtottunk át.

A tábor után néhányan az székelyudvarhelyi 6-os számú Bethlen Gábor iskolánál gyülekeztünk, hogy az Univerzum Csillagászati Egyesület (UCSE) újjáalakításával és a székelyudvarhelyi csillagvizsgáló újrabeépítésével kapcsolatos tennivalókat megbeszéljük.

Elmondhatjuk, hogy a tábor eredményes volt, sikerült a diákokat „megfertőzni” a csillagászattal – azóta már kialakultak kisebb szerveződések. Ami a legfontosabb, hogy mindenki úgy távozott a táborból, hogy a jövő évben is szeretne eljönni, a második erdélyi csillagásztáborba!

BARABÁS SZENDE